

Самчинська О.А.

Студентка 2-го курсу факультету соціології та права
НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бежевець А.М., старший викладач, факультет соціології та права
НТУУ «КПІ»

Право особи на інформацію про стан свого здоров'я з точки зору аспекту лікарської таємниці

Здоров'я завжди було найціннішим та найбільшим скарбом для кожної людини, тому питання щодо його збереження та відновлення завжди було актуальним. Саме по цій причині у всі часи професія лікаря завжди шанувалася і відносилася до найбільш важливих. З розвитком людства лікарі отримували все більшу владу над життям та смертю особи. Науково-технічний прогрес лише посприяв зростанню влади лікарів і на сьогодні вона досягла дуже високого рівня. Але, на жаль, практика показує, що лікарі можуть не лише врятувати життя особі, а й значно нашкодити йому. Тому етичним та правовим проблемам медичної науки та практики приділяється велика увага. Особливо гостро на сьогодні постала проблема співвідношення та взаємодії захисту медичної таємниці та прав пацієнта.

Поняття медичної таємниці має глибокі корені. Навіть у найдавніші часи лікарі усвідомлювали наскільки важливо зберігати інформацію про своїх пацієнтів. Доказом цього може слугувати частина «Клятви Гіппократа», в якій говориться: «Я присягаюся Апполоном-лікарем, Ескулапом, Гігією і Панацеєю... що б я не бачив, що б я не чув при спілкуванні з людьми при виконанні своїх обов'язків або навіть поза ними, я буду мовчати про те, чого не слід розголошувати і вважаю мовчання своїм обов'язком».

В Україні лікарська або ж медична таємниця визначена та законодавчо закріплена на рівні з адвокатською, нотаріальною та іншими видами професійних таємниць.

Вітчизняне законодавство забезпечує захист такої інформації. Правовою основою забезпечення охорони такої інформації є Конституція України. Адже розголошення відомостей, що становлять лікарську таємницю є певним втручанням в особисте та сімейне життя особи, а отже порушенням її конституційно визначених особистих прав. Тому не дивно, що законодавець серйозно поставився до врегулювання цього питання і право на таємницю про стан здоров'я закріплено не лише Основами законодавства України про охорону здоров'я, а й Цивільним та Кримінальним кодексом.

Для того, щоб детальніше ознайомитися з проблематикою цього питання, зазначимо, що ж являє собою лікарська таємниця. Згідно із ст. 40 Основ законодавства України про охорону здоров'я лікарська таємниця - це сукупність інформації медичного та немедичного змісту, яка не потребує розголошення, отриманої медичними працівниками та іншими особами під час виконання своїх службових обов'язків щодо факту звернення особи до медичної установи, стану здоров'я, діагнозу та інші відомості, включаючи інформацію про сімейне, інтимне життя, а також про стан здоров'я родичів та близьких осіб пацієнта. [2]

Залежно від кола осіб, на яких не може бути поширена така інформація, лікарська таємниця поділяється на відомості, які не підлягають розголошенню стороннім особам та ті, що не повідомляються самому пацієнту. Виходячи з цієї класифікації дуже гостро постає питання щодо поширення лікарської таємниці на самого хворого. Адже згідно із ч.1 ст. 285 Цивільного кодексу України кожна повнолітня особа має право на повну та достовірну інформацію про стан свого здоров'я. Тому з одного боку приховання такої інформації є порушенням його права. Але в той ч.3 тієї ж статті визначає, що медичні працівники мають право надати неповну інформацію та обмежити ознайомлення деякими відомостями у випадках коли повна інформація про стан здоров'я особи може погіршити цей стан або зашкодити процесу лікування. На думку законодавця, обсяг інформації про

стан його здоров'я, яку можна повідомляти пацієнту повинен визначатися лікарем у кожній конкретній виходячи із характеру самих відомостей, особистості пацієнта, рівня інтелектуального розвитку та психічного стану. Хоча ці всі дані і справді відіграють важливу роль при повідомленні такої інформації вони є суб'єктивними і не можуть слугувати вагомою підставою для її приховання.

Також існує позиція згідно з якою критерієм за допомогою якого визначається доцільність повідомлення такої інформації є прогноз захворювання. Тобто, якщо прогноз сприятливий хворому надається достовірна та повні інформація, якщо ж прогноз несприятливий, то інформація подається лише в певному обсязі. Частина науковців негативно сприймають і цей критерій, вони вважають, що несприятливий прогноз також має бути відомий хворому, адже при цьому він може переслідувати власні цілі, наприклад складання заповіту.

В Америці та деяких європейських державах лікарі завжди повідомляють пацієнтові достовірну та повну інформацію про стан його здоров'я, якою б вона не була. Такий підхід можна пояснити особливостями держави, звичаїв та традицій. Якщо особа страждає на невиліковну та прогресуючу хворобу, повідомляючи про це лікарі переслідують мету, щоб протягом періоду життя, що залишився, пацієнт зміг привести свої матеріальні справи в порядок та оформити заповіт. Чи готова ж Україна до такої радикальної практики? На нашу думку ключовим в визначенні цієї норми є поняття «право» особи на достовірну інформацію про стан її здоров'я. І тільки пацієнт особисто може вирішувати реалізувати це право повністю чи ж все ж таки обмежитись лише певною частиною інформації.

Список використаної літератури: 1. Цивільний кодекс України станом на 1 вересня 2015 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Київ : Видавець ПАЛИВОДА А.В., 2015 – 399 с. 2. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 //ВВР України. – 1992